

La Nació

Setmanari adherit a la "Unió Catalanista"

Redacció i Administració : CANUDA, 14, Pral.

RESPONSABILITAT

Hi hagué un temps—i d'allavors ençà no han transcorregut masses anys—que tot ço que representava un aspecte o modalitat de la política de l'Estat era mirat, pels elements que aquí, a Catalunya, interpretaven un sentiment advers a les conveniències de la xorxa política centralista, amb una tal repugnància, amb un tal sentiment de franca hostilitat, que com a fruit d'aquesta actitud va sorgir una depuració—que ara hem pogut constatar que només era aparent—en la política catalana, que semblava, talment, que, per sempre, els revellits partits que representaven els ínfims interessos de les falses organitzacions que els partits de la monarquia espanyola tenien montades en les terres on hi exerceix domini i preponderància l'Estat, havia acabat la seva missió i que, per tant, foren els catalans els qui decidiren i disposarien de tot quant, a Catalunya, és de la incumbència dels que en català senten i en català parlen.

Més no fou així. L'onada d'afirmació catalana que a la nostra ciutat va formar-se, degut, potser, a la poca impetuositat i a la nul·la consistència que més tart hem vist que posseïa, no va arribar a inondar els costums polítics forans i és en les ruralies on quedaren recloses les modalitats polítiques de l'Estat que, en manifestar-se, per força, han de posar al descobert tota una munió d'immoralitats polítiques que, per manament de la més depurada ètica social, a tothora han de rebutjar-se i combatre's.

Nosaltres volem creure'ns que si, aleshores com ara, els que se sentien intervencionistes, en nom de Catalunya, a la política de l'Estat haguessin refrenat l'afany de domini electoral amb que ben clarament revestien les seves actuacions polítiques i, ja que de fer política es tractava, haguessin fet política neta i exclusivament en català, ço que vol dir emancipats de les tares i rebaixaments que porta clavats al cor mateix de llurs actuacions la política que s'anava a combatre, haurien empeltat en l'ànima de la bona gent de les ruralies catalanes el sentiment d'una consciència que avui, en general, els manca, i haurien, també, inutilitzat per sempre més les combinacions dels que no poden representar, dins i fora de la política, res més que la mesquinesa d'una actuació embrutidora dels costums públics dels pobles.

Però, lluny de fer això i entregar-se al conreu d'una nova faïç de fer política, que per ésser nova i moderna àdhuc hauria pogut

trasbalsar i renovar l'estructura política i social de Catalunya, els elements catalans que, adjectivant-se com a catalanistes, s'empenien pel seu compte aquelles actuacions, queien en els mateixos vicis i idèntics defectes amb que es veien enlletgides totes aquelles actuacions que s'havien de desterrar de la nostra vida col·lectiva, logrant que ningú pogués contemplar l'anul·lament de les perverses actuacions polítiques basades en utilitàries conveniències, més pràctiques per al desenrotllament de segones intencions, ocultes sempre, que no pas encaminades a l'engrandiment, a l'avenç, a la perfecció dels pobles, organismes i institucions en nom dels quals es cridava i convocava a la gent catalana per tal que exterioritzés la seva voluntat i manifestés cap a quin indret l'orientava.

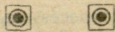
En els pobles rurals, a pesar de totes les actuacions pseude-regeneradores, han continuat exercint supremacia i hegemonia damunt d'ells tots els vicis i defectes de la vella política. De grat o per força, molts dels homes que eren representants d'aquelles rònegues modalitats polítiques s'han vist substituïts per altres homes representants de tendències renovadores i reformadores de les velles actuacions, però, així i tot, els homes nous, els que es vantaven de practicar uns moderns procediments de lluita, per tal de mantenir-se en els llocs conquerits, s'han valgut de procediments bastant semblants als que usaven els seus predecessors.

No s'ha regenerat, així, la política en els pobles rurals i, amés, ha estat contaminada la política de la ciutat. S'han ideat pactes, coalicions i noves tàctiques a cada ocasió que oferien els moments polítics. S'ha invocat, amb massa freqüència, la necessitat d'empen-

dre noves actuacions i funambulescament s'han anat a cercar llunyanes convergències ideològiques, essent tot això en perjudici de la veritable actuació del poble que ha vist un dia combatre a sang i a foc i amb tota violència als mateixos elements amb qui, un altre dia, per manament dels directores polítics, s'havia d'ajuntar i marxar, conjuntament, a la conquesta d'unes aspiracions que de transacció en transacció i de rebaixament en rebaixament s'ha adonat o, millor dit, li han fet adonar, que eren les mateixes que defensaven aquells que el bon poble, de bona fe, s'havia arribat a creure que eren els seus adversaris.

I de devallada en devallada, ja hem arribat al moment polític actual, i si, com sembla, les versions polítiques que circulen es confirmen, tindrem a Barcelona, la ciutat divorciada dels agrupaments polítics de l'Estat, una candidatura de diputats a les Corts espanyoles que serà llegítima representació dels mateixos homes i elements polítics que si no foren del tot foragitats dels districtes rurals de Catalunya, foren impossibilitats, durant uns quants anys, de que a la nostra ciutat hi poguessin trobar el més petit racer on reorganitzar-se per tal de posar en pràctica, com ara van a fer, un intent d'intervenció en la nostra vida pública que no estranyariem, després d'haver contemplat com han pogut tenir representació en el nostre municipi, es veiés auriolat amb l'èxit que el treure triomfant algún candidat representa.

Que els partits polítics catalans, que amb tendència més o menys catalanesca actuen i que apar reguin que la lluita electoral és per ells la finalitat que els guia, vagin practicant les amoralitats que, d'un quant temps ençà, han descobert; que la vagin seguint l'actuació darrerament empresa i, potser, més prompte del que els directores d'aquelles organitzacions polítiques es creuen, es trobarà invadit el camp polític de la nostra terra per les desferres inaprofitables d'una política rancia i perniciosa que el poble no ajudarà a soterrar, perquè, abatut i desenganyat, masses vegades haurà pogut contemplar com es jugava amb ell i amb tot quant representa. Però si aquest cas arriba—ja quasi ens hi trobem—no la podrà eludir, cap d'aquelles organitzacions polítiques, la responsabilitat que a cada una els pertoca. I és que l'agrupament català que s'anomena de dreta ha ensenyat, per tal de guanyar eleccions, el camí que havia de seguir l'agrupament de l'esquerra, ha volgut actuar d'esquerra. La responsabilitat del desgavell polític en que poguem trobar-nos, a aquells dos agrupaments pertany i serà ambdós agrupaments que hauran de començar a partir-la.

En el número vinent:

PER ABATRE L'IMPERIALISME

ELS VOLUNTARIS CATALANS

A FRANÇA

per Arnau de Vilanova

Del moment bèl·lic

Els Legionaris

PARLAR dels Legionaris, a França, és parlar de quelcom superior, puix aquesta guerra ha fet que ens guanyessim l'estimació i l'alta consideració amb que, avui, se'ns tracta i se'ns mira. Quan nosaltres anem per cases particulars, teatres o altres llocs, sempre som objecte, per part de tothom, de les més refinades manifestacions de simpatia. La majoria component del Regiment de Legionaris la formen els fills de Catalunya; després segueixen els dels altres pobles ibèrics, els suïços, els grecs, els americans, els montenegrins, els russos, els italians — els quals, al començament de la guerra, eren els més, però quan es feu la mobilització de les tropes a la Itàlia, hi anaren la majoria, per a lluitar contra l'Austria caduca —, i, en aquests tres mesos darrers, els portuguesos han vingut a augmentar, en gran nombre, l'exèrcit Legionari... Vui aprofitar l'ocasió per a dir-vos, ara, quelcom de la vida que fem quan estem de repòs. Com és sabut, aquest Regiment — el 1.er *Étranger* — ha estat un dels que més s'ha distingit per sa abnegació i valor en tots els combats, i proves manifestes d'això han estat els atacs realitzats en les dates següents: el 9 de Maig i el 16 de Juny, al sector d'Arras, i, darrerament, del 25 al 28 de Setembre, a la Champagne, en el qual hi ha conquesat lloers d'honor. Com pot comprendre's, cada combat porta quelcom de desorganització, causada per les baixes que, irremissiblement, es tenen que sofrir, i, havent-se de reemplaçar aquelles baixes, ens destinen a llocs de *dépôt*, on hi estem fins que els superiors saben que ja ens trobem en condicions de poder afrontar o embestir, segons els casos, als teutons. Un dels *dépôts* més importants de la Legió és el de Lion, on, a trenta kilòmetres d'aquesta important ciutat, s'hi troba el renomnat Camp de la Valbonne. Aquest camp és magnífic per sa grandiositat, puix té alguns kilòmetres de dimensió, essent tot ell terreny pla. Les casernes es troben a poca distància de l'estació del petit poblat, on quasi totes les cases són cafès o fondes. Els guarets on ens allotgem són tots fets de fusta, però, d'aquí, poc temps, seran substituïts per grans i confortables casernes de moderna construcció que s'estàn edificant. En ço que atany a l'exercici militar, no és gens fadigós, car hi dediquem, només, cinc dies a la setmana. Tenim un altre dia per a dedicar-lo a la higiene, i és en aquest dia que el bany i la dutxa representa per a nosaltres la tasca primordial a realitzar. En ço que es refereix al règim alimentici, dec dir que és excel·lent, puix, així ho testimonien diferents companys que han integrat exèrcits d'altres països, en dir que no té comparació amb el que nosaltres gaudim. I això que estem en temps de guerra, que, com ja se sab, sempre hi ha quelcom de irregularitat en tots aquests menesters... Per a esplai de tots nosaltres, tenim un local-teatre, que es denomina «Le Foyer du soldat», per l'escenari del qual hi desfilen veritables artistes, tot ells soldats de la Legió, entre els quals, com ja us podeu figurar, n'hi ha dels nostres, que són força

aplaudits en la interpretació de produccions catalanes. Malgrat, però, aquesta vida, que, en comparació de la que es fa a les trinxeres, ne podríem dir sportiva, tothom prefereix estar a la línia de foc, puix, quan demanen voluntaris per a anar-hi, són innombrables, som tots, els que sol·licitem marxar-hi. I això, ho fa el gran i sincer entusiasme que hi nia al cor i al pensament de tots i cada un dels legionaris, perquè tots estem convençuts de que l'idealisme nostre no esdevindrà realitat viva fins que el militarisme prussià no sigui anorreat. Quan això serà complert — infinites vegades s'ha dit —, els pobles ara esclavitzats, o en perill de ser-ho, recobraràn la llibertat a que naturalment tenen dret, i, reconquerida aquesta, la societat podrà fer via vers la redempció dels homes. Per tal de lograr això, de vital necessitat per a tot el món, és que ens integrarem volenterosament als exèrcits heroics de la humana, de la gloriosa França...

Camp de la Valbonne 21 Febrer 1916

CAMIL CAMPANYÀ

Pels homes que lluiten per la llibertat del món

No passa dia que no rebem carta d'algun dels voluntaris catalans que lluiten amb la França, i és en totes aquestes lletres que aquells catalans ens donen gràcies per l'interès que ens hem pres en divulgar la seva acció noblement heroica. Com siga que, a voltes, no ens és possible contestar particularment aquelles lletres, des d'aquestes planes comuniquem a tots els que se'ns dirigeixen que, sempre, veiem amb gust tot quant se'ns comunica, prenent bona nota del què se'ns encarrega o sol·licita.

Si algun d'aquells valents catalans deixa de rebre contestació nostra, li preguem que, de cap manera, s'ho prengui com a desconsideració envers ells, puixens hem format de llur acció un criteri tan enlairat, que sols respecte i admiració ens inspira.

Entre les lletres darrerament rebudes recordem, ara, les de's següents voluntaris: E. Aliart, Jaume Taulera, Francesc Rovira, Joà Soler, Valentí Torra, Eugeni Serrat i Casas i Joaquim Baró. Repetim-ho: a tots volem complaure, de tots ens recordem i de totes llurs demandes n'hem pres bona nota per tal de satisfer-los de la millor manera i amb la major rapidesa.

* *

La llista de donatius en metàl·lic, que en el número passat ascendia a . . . 147'05 ptes. ha augmentat amb les següents quantitats:

Lluís Vidal	1'00 >
A. M. P.	1'50 >
Martí Fontserè	0'50 >
Un amic de la França	1'00 >
Albert Bastardas	10'00 >
J. Salisachs	2'00 >
Pere Gisbert	1'00 >
J. P.	0'50 >
Rafel Amigó	0'50 >
Miquel Calvet i Pi	1'00 >
Casal Catalanista del Districte V	10'00 >
	176'05 >

És precís, és de necessitat, és un deure dels catalans, no deixar abandonats als germans nostres que, amb la França, pels aliats lluiten.

* *

Darrerament han estat «apadrinats» els següents soldats: Francesc Pascual (català), Pierre Veys (belga) i Joà Llaens (francès), per J. Esteva i Marata; Josep Giné, per Maria Marqués de Marfull; Lluís Maricot, per Lluís G. Castellà; Emili March, per Esperança Casadesús i Eugeni Serrat i Casas, per Cándida Grau.

La Unió Catalanista, amb el producte dels donatius, en metàl·lic, que van rebent-se, ha remès paquets als soldats: Felip Salvador, Sebastià Parramón, Joaquim Roca i Mauri Sauveur.

Catalunya a la guerra

Els Voluntaris

HEM rebut noves dels germans nostres que lluiten en terres d'Orient, a la Tessalònica, en les mateixes encontrades que petjaren aquells llamps de guerra que es digueren els almogàvers catalans, els quals passejaren, triomfants, les senyeres de Catalunya des de l'Anatolia, que destruïren Gallipoli, que feren tremolar l'imperi grec de Bizanci, que travessaren la Macedònia i, per les Termòpiles, entraren a Grecia, apoderant-se'n i fessant-hi la barrada senyera nostra a la part més alta de l'Acròpolis, solcant, des d'aleshores, les nostres naus, lliurement, tot el Mediterrani.

Avui, d'Algeria — Sidi-Bel-Abbès —, ens escriu Joà Ribot, jove barceloní, de 19 anys, que ja ha fet la campanya dels Dardanels i, ara, està en curació de les ferides rebudes, el qual ens explica les gestes dels companys seus en les terres des d'on es veu Troia; i en Figuerola i en Pinyol, des de Salònica, també ens escriuen, contant-nos «la immensa joia per ells sentida al veure que hi ha catalans que pensen en els germans seus que han deixat la patria propia per a donar al món la seva sang catalana; i que tenen la satisfacció de fer-nos saber que són excel·lents manipuladors de les metralladores, que la seva serenitat és exemplar, que quan ve l'enemic és quan estan més alegres, i que, amb la vista al guido i les mans al manipulador de la metralladora, masacren als enemics de la llibertat que és una benedicció; que en David Figuerola ha guanyat la Creu de Guerra estant a Servia atacant als búlgars». En David Figuerola és nat a la vila de Porrera, partit judicial de Falset, al Priorat, on hi viu sa mare, Magdalena Sabaté i Asens, la mare d'un heroi. L'altre amic seu es diu Pinyol, és català també; l'adreça és: 1.ª Companyia de Mitralleuses du 1.er R. M. A. Section de Legion. Corps Expeditionnaire d'Orient. = Secteur Postal 503, par Marseille.

D'en Josep Millà, que fou ferit a Stramitz, mentre estava tocant l'ordre d'atac a la baioneta, i no deixà anar el clari de les mans fins el moment d'ésser recollit per les ambulancies, sabem, per les explicacions que hem rebut per carta, que ja està curat, i que, en la actualitat, es troba al litoral, a Niça, per tal de restablir-se completament en llur salut, la qual, com és de suposar, rebé una forta sotregada, a conseqüència de les ferides.

Per a tots plegats els abnegats herois, volenterosos fills de la nostra patria, la dolça i gloriosa Catalunya, demanem un acte de bona voluntat, de germanor, de solidaritat humana, perquè en són mereixedors; perquè són admirats de tot el món, devem procurar que ho siguin amb honor; perquè honorant-los a ells, honorem a tots els catalans, a tota Catalunya, els digníssims representants de la qual, els Legionaris, hauran escrit una pàgina gloriosa més de la història de la Patria dels Berenguer, d'en Claris, d'en Casanova i dels almogàvers...

ARNAU DE VILANOVA

QÜESTIONS SOCIALS

Els dependents de Banca

II

La defensa del dependent de Banca enfront dels conflictes socials ha restat inoïda.

La professió del que es dedica a treballs d'escriptori s'ha considerat com a ofici de mig senyor, és a dir, una certa aparatosa exhibició externa i una positiva miseria interior.

Però es confón llàstimosament amb injustícia l'afany estúpid del que, mancat de tot, vol figurar grandeses amb la sagnant ironia que resulta de que un hom, per obligació (!), s'hagi de portar senyorivoltament amb un sòu de manobre.

Totes les disquisicions que fessim entorn d'aquest aspecte societatari ens portarien lluny del nostre objecte, que és el de fer pública manifestació de com és explotada una nombrosa classe mancada de tota protecció.

Els retoricismes supleixen molt sovint la manca de raó; però, en el nostre cas, encare que la narració resulti trencada i eixuta, els fets secs, tal com se presenten, són prou eloqüents per a que sigui hora de que es promogui una generosa reacció popular, si els de dalt no volen veure-hi clar.

Senyors directors de cases bancaries: No us diu la vostra consciència que és injust, inic i imprudent extremar l'explotació de que feu objecte, conscientment o inconscientment, als vostres subordinats, creient que, perquè no s'exclamen, al menys ostensiblement, estan contents, plens i satisfets?

Hi ha que fer esment de com s'entra en un Banc, com s'hi progressa, quin esdevenidor espera al dependent i com se'l tracta.

I immediatament apareixen les causes del malestar que sofreix la dependència de les cases de Banca, que es sintetitzen així: indiferència dels directors, acovardiment dels subordinats, egoisme i males arts dels administradors, caps de personal, capataços, caps de vara.

D'aquestes tres circumstàncies, les dues primeres són generals, la darrera abundant.

Estampar xifres i dades que donin una idea exacta o aproximada del problema de la fam, dissimulat sota d'un vestit de senyor, és difícil, per quant les condicions de treball i recompensa són diverses i especials dins de cada casa.

Però, de totes maneres, pot assentar-se, com a afirmació fonamental, que el dependent de Banca és mal pagat, la feina que executa és obscura i mal agraïda, se li exigeix més del que se li dona, el seu esdevenidor depèn més de la sort, de la casualitat, del favor, que no pas del seu valer; el tractament que reb és segons la superbia o la fatuitat de qui, sense altra representació social fòra de l'oficina, deu eixamplar llur ridícula vanitat fent ús d'una despòtica autoritat damunt dels seus subordinats.

Passeu de vuit a nou del vespre, per la Plaça de Catalunya, prop d'un cercle aristocràtic, a mà dreta, anant Passeig de Gràcia

amunt, i veureu com, uns infeliços, darrera d'uns vidres, com si fós un escaparata, estan passant sumes, recomptant cupons i combinant lletres de canvi. Aneu seguint la vostra ruta d'observador i doneu un tom pel carrer Ample, per exemple, i no veureu escaparates amb dependents a la vista, però podreu obirar, per forats o esclatxes, com encare es treballa, després d'una tasca de deu, onze, dotze hores, enervant, fadigosa que destrueix la vista i el cervell.

I aquests infeliços, que surten de l'oficina, del Banc pompós, de l'edifici esplèndid, quant totes les botigues són tancades, cobren, en sa immensa majoria, uns sòus miserables, que no els bastarien per a anar a menjar a un restaurant de Santa Madrona ni a calçar-se i vestir-se als Encants, si no fessin l'equilibri d'ésser uns paràsits de la família i dels amics més opulents, o, aprofitant les hores sobre-res (!), i els dies de festa, per a omplir fulles de Notari, sobres i etiquetes, etc., apurant sempre el crèdit que li pugui ésser concedit.

I per a fugir de generalitzacions, parem-nos a descriure com es treballa en una de les més importants societats de crèdit mercantil, a Barcelona, en la qual s'enclouen totes les vexacions, iniquitats, explotacions i miseries de que un dependent pot ser víctima.

No cal estampar en lletres de motlle el nom d'aquest Banc, prototipus de l'explotació vergonyosa, perquè no en tenen la culpa del que hi passa respecte del dependent ni la seva brillant història financiera en la Banca catalana, ni els seus directors, als quals els dependents no els han demostrat mai el malestar que sofreixen i els administradors els han dit sempre que el personal estava tan content (!), ni els dependents, que han sofert silenciosa i covardament la seva ignominia — fam i befa a la vegada —, ni els mateixos estracordetes, que, fent el salt de la llagosta de camp, han passat de la mata seca a la planta ufana, sense trobar qui sigui prou gosit per a desemascarar-los, ni prou ardit per a fer-los pagar les porqueries per ells comeses, cara a cara, dent per dent.

GALCERÁN

Resposta a en Pineda i Verdaguier, qui impugnà el meu article: "Ço que podria fer l'Ajuntament de Barcelona per abaratir les carns"

En el meu article, volia indicar simplement que l'Ajuntament de Barcelona, per si sol, podria fer quelcom per a reduir el preu de la carn, i pensava haver-ho demostrat. Però el vostre article, amic Pineda i Verdaguier, que parlava de tantes errades meves, podria fer pensar als lectors que realment és així, quan en realitat no ho és. En canvi, vós, en primer lloc, comenceu plantejant totalment el problema, quan jo anuncié i em referesc exclusivament a l'acció del Municipi, i encare no amb l'intent d'exposar la qüestió *in extenso*, sinó tractant-la superficialment, conforme a les condicions requerides per un setmanari de la naturalesa de LA NACIÓ. Per aquesta raó, en el meu article vaig despreciar tot el que era detall per a circumscriure'm a ço essencial.

Vós considereu «error capitalíssim» un fet, que precisament no fa més que reforçar la meua tesi. Si les pells dels bòvins no es paguen a tant per una, venent-se a pes, el pes, no estant en relació amb els kilograms de la carn, incita naturalment als proveïdors a adquirir bestiar jove en preferència del adult. Les vedelles, terme mig, pesen, nèt, 70 kgs.; els bous i vaques, 225; per a la primera, correspon una pell de 13 kgs.; per als demés, una de 25, que valen, respectivament, 31 i 66 pessetes. Doncs, en quant al residu-pell, les de vedella resulten afavorescudes, i jo el que desitjo és que passi el contrari, per tal que es matin més bous.

I això està en mans de l'Ajuntament, gràvia o alliberant les vedelles, o els bous. Però altra vegada vós considereu la proposició com a una altra errada. En virtut de les trabes de l'Estat, vós penseu que no és factible la tributació a tant per cap. Jo continuo pensant el mateix. Si el Reglament de Consums fixa la quantitat que ha de satisfer un animal pel pes que faci, es pot aplicar, indubtablement, la quota més petita; però, en canvi, l'Estat deixa lliure a l'Ajuntament per a imposar tributs, com actualment imposa l'Ajuntament, denominats «drets de matança» i «drets d'Escorxador». Amb aquesta llibertat, la tributació pot aplicar-se de manera que resulti a tant per cap i no a tant per kilogram.

I passem a l'«equivocació capitalíssima». En primer lloc, jo no he dit que les carns es tinguessin d'abaratir per la quantitat d'aigua que contenen. Jo senyalo un fet, un fet tan indiscutible com és que la carn de bou, o sigui de bòvit adult i engreixat, val, nutritivament, el doble que la de vedella, i, per consegüent, en bona lògica — afegeixo, ara —, hauria de valer el doble. Però, això, no és així; perquè també una ampolla de vi de Bordeus, que no té pas la riquesa alcohòlica del vi del Priorat, aquella val quatre o cinc vegades més; un faisà, la carn del qual no és pas més nutritiva que la de pollastre, té un preu triplicat respecte aquest últim, i així podríem fer una llista interminable. Vós, potser em direu que, del vi de Bordeus, ço que es

FONDES I CAFÉS DE LES COMARQUES GIRONINES

que en concepte d'abonats reben setmanalment

LA NACIÓ i *Renaixement*

BANYOLES

Cafè Vila

CASSÀ DE LA SELVA

Fonda *El Recreo*

Fonda Barretina

FIGUERES

Hotel Comerç

GIRONA

Hotel Peninsular

Cafè Negre

LA BISBAL

Fonda Car II

OLOT

Cafè Novetats

Fonda *La Estrella*

PALAFRUGELL

Fonda Estrella

Hotel d'Orient

PALAMÓS

Fonda Trias

RIPOLL

Fonda Monastir

ST. PERE PESCADOR

Cafè Forment

SANTA COLOMA DE

FARNÉS

Fonda Quimet

SANT FELIU DE

GUIXOLS

Fonda Marina

Cafè Comerç

TORRUÈLLA DE

MONTGRÍ

Cafè del Comerç

Fonda del Comerç

paga és el *bouquet*, i no llur valor alcohòlic; que, en el faís, el sabor i parfum, i no el valor nutritiu. Més, jo escrigui l'article per a LA NACIÓ, qual lectura va destinada a obrers, que, havent-se d'alimentar amb pocs diners, senyalava quina de les carns era la més barata, no cuidant-me de les preferències burgeses. Avui diré que qui tingui un gust que el pagui; que si la vedella ha de doblar el preu, que el dobli, puix una cosa és l'alimentació de l'obrer i altra l'alimentació luxosa. Repetesc: mig kilogram de bou engreixat equival, nutritivament, a un de vedella. Però, vós, sembla que això no ho hagueu volgut entendre, ja que, en tò de rèplica, dieu: «Són les carns tendres—les de vedella—que han de pujar.» Si jo no he dit altra cosa, amic Pineda i Verdager. Quan faig constar que el bestiar ha de pagar a tant per cap i no pel pes, tenint en compte que per cada bou se sacrifiquen set vadelles, me sembla que serà la carn d'aquestes últimes la que anirà cara, i la de bou la que anirà molt més barata.

En quant als carnicers o detallistes, les preferències que puguin tenir no ens preocupen. Ells compraran la mercaderia més barata i més vendible, que amb la reforma practicada seria indubtablement a favor de la carn de bou.

En l'altre article, no us puc seguir; seria qüestió de donar tota l'amplitud al problema. Une's paraules, només. No crec que l'Ajuntament resolgui res. Els regidors estan acostumats a mirar l'Escorxador com la primera font d'ingressos; no hi veuen altra cosa. Fins que al Consistori hi vagi una persona dels vostres coneixements, els quals ben bé heu demostrat en aquestes planes, l'abaratiment de les carns serà una il·lusió. Per a acometre una reforma integral de la magnitud que ha servit de tema als nostres respectius articles, s'ha de tenir un complet coneixement de causa del problema amb tota sa complexitat, que és molta.

La Mancomunitat, en ramaderia, fa el que pot. Per encàrrec de dita entitat, la ramaderia de les comarques que formen part de la conca del Segre, conques del Noguera Pallaresa i Rivagorça i esquerra del Cinca, vall d'Aràn, conca del Llobregat i del Cardener, és estudiada, i les dugues «Memories» corresponents en el seu poder estan.

A més, la Mancomunitat subvenciona els Cursos de Ramaderia que es concedeixen a les poblacions que ho demanen, havent-ne celebrat a Olot, Moià, Vic i Figueres, i n'hi han de concedir a Manlleu, Linyola i Palautordera.

La Mancomunitat té també en projecte la creació d'una Escola de Veterinària, la qual, veritablement, seria una Escola Superior de Ramaderia.

Vegin, doncs, com la Mancomunitat és un organisme que marxa.

I crec que, vós i jo, coincidirem en opinar que únicament per endavant les coses que hi ha veritable interès en que avancin, i, en la qüestió concreta del proveïment de carns de Barcelona a baix preu, vós hi podeu fer molt. Espero que els vostres articles publicats no seran els últims sobre la qüestió que ens ocupa, car també deu ésser virtut nacionalista insistir en aquells problemes que tan importants són a la vida econòmica dels pobles.

M. ROSSELL I VILA

El Nacionalisme Valencià

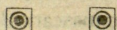
LA Joventut Nacionalista Republicana de València, amb la publicació del Manifest que a continuació fragmentem, ha condensat els principis del nacionalisme valencià i ha donat proves de que els joves que componen aquell agrupament, entre els quals s'hi compten bons amics nostres, senten ben intensament les idees lliberadores, tant en el concepte nacional com en l'humà.

Perquè les manifestacions estampades en el document suara fet públic responen a la modernitat de les ideologies nacionalistes és que retallem i transcrivim els fragments més interessants que conté. Heu's-els aquí:

«La mà posada sobre el cor, fixa la ment en l'ideal, brillants els ulls de fervor patriòtic», a tu ens dirigim, poble valencià, democràtic per naturalesa, republicà per opinió, per a que sancionis amb l'unànim acord teu el credo del nacionalisme, del valencianisme republicà, única orientació que pot fer-nos devenir poble lliure, poble gran, «poble dens». Visca València!

Tots els partits polítics són fracassats: uns per la seva desorientació i per llur esperit abstracte i verbalista, altres pels pecats dels seus homes... tots per manca de convicció ferma de l'ideal. Particularment, el republicanisme espanyol ha fracassat per manca de concreció, car mentre existeixen en la ibèrica península nacionalitats eminentment republicanes com Portugal, Catalunya, València... n'hi existeixen d'altres, com es dues Castelles, Lleó... tradicionals monàrquiques.

Si sou sincerament republicans, si sentiu verament l'ideal de la república, deveu intensificar el vostre esforç per la pàtria valenciana, fixos en la resolució de fer del nostre antic reialme una república valentina, confederada amb les demés nacionalitats ibèriques, igualment constituïdes en repúbliques.

Catalanistes: Porteu LA NACIÓ a la fàbrica, al despatx, al treball i a tot arreu on pugui guanyar-se un català per a la Patria ♦ Que la veritat sia coneguda i emme- ♦ ♦ ni la voluntat del poble ♦ ♦

**Tallers Gràfics
Josep Sabadell & C.^a**

Stat. en Cta.

Obres de text — Revistes — Periòdics
Fascicles — Catàlegs — Circulars — Factures — Talonaris — Memoràndums — Esqueles mortuòries — Targetes i tota mena de treballs comercials

Casa especial per a Carnets — Calendaris i Etiquetes en rellén

Mostruaris de totes menes i Llibres ratllats
Religats de luxe i econòmics

Mallorca, 257 bis - BARCELONA

TELEFON 7210

Per altra part, nostre orgull de valencians ens fa entorgir de vergonya al veure la preponderància dels castellans i andalusos que dominen els carrers públics de València, ço que ja, en certa ocasió, ens feu exclamar: «Así tots manen manco els valencians!» Volem, doncs, que València sigui per als valencians; no per als Bergamins i demés pontífexs màxims que erigeixen a Madrid.

Nostra nacionalitat, vista de fóra, sembla rica, i ho és, en efecte; però individualment, perquè col·lectivament tota la nostra riquesa l'absorbeix Madrid. Prova d'això, és que ni les Diputacions ni els Ajuntaments tenen un cèntim, i per aquesta causa no poden haver reformes ni avenços de cap gènere.

Volem que se'ns reintegri la riquesa nostra; que siguin autònoms nostres Diputacions i Municipis. Nosaltres, per concert, donarem, anyalment, un tant a l'Estat. Ja som majors d'edat i podem administrar-nos.

Aspirem a la Mancomunitat de les Diputacions de Castelló, València i Alicante, formant una Mancomunitat Valentina, la qual, així com la Mancomunitat Catalana, sigui l'avant-guarda de la nostra nacionalitat.

Doncs València és rica per la terra; el conreu d'ella, principalment, tributarà els impostos municipals, a l'estil anglès, proporcionals i intensius. Repetim, que sense intervenció alguna de l'Estat.

Ensenyament valencià obligatori fins els dotze anys. Tots els mestres valencians, com aiximateix tothom qui desempenyi càrrecs públics de la nació. Ensenyament gratuït i voluntari de les llengües peninsulars: portuguès, basc, castellà, etc. Pensions per a estudiar a l'estranger, amb ço que tindriem un gran corrent de saviesa que ens vindria de fóra i fructificaria en cultura valenciana.

Tres Universitats: a Castelló, València i Alicante respectivament. La Universitat és popular, és a dir, l'assistència és voluntària i lliure per a tot el món. L'ensenyament és gratuït; a fi de curs podrà presentar-se a examen tot aquell que ho sol·liciti, sense pagar res. — Reintegrant-nos l'Estat les riqueses nostres; tenim diners de sobres per a fer-ho així. — Els títols adquirits a les Universitats Valencines donen personalitat nacional, és a dir, un foraster amb títol obtingut a les Universitats nostres té dret a desempenyar càrrecs públics a València.

Concerts amb els Governos de totes les nacionalitats ibèriques per al lliure exercici de les careres i professions a tota la península. Càrrecs oficials, no; solament els que es trobin en les circumstàncies expressades en l'article anterior.

Creació de grans Biblioteques públiques municipals. Museus d'art i ciències, no instal·lats en cases velles i inadequades, sinó en edificis propis i de construcció moderna i nacional, els quals, a l'ensem, serien monuments d'ornamentació.

Municipalització dels serveis públics, especialment el pa, la carn i l'aigua. — Cap valencià deu carèixer de pa, carn ni aigua: tenim diners per a que així sigui.

Associacions nacionals de protecció a l'obrer del camp, del taller i de la fàbrica. El Govern valencià respon de la vida dels obrers. Instituirà caixes de vellesa, de viudets, d'orfanats, garantides pels Municipis i les Diputacions; Borsa del Treball.

UAB

Biblioteca de Comunicació

La nostra cultura és l'avant-guarda de nostra tolerància, ço que vol dir que anirem sempre via avant, sense girar-nos a les petiteses de la inconsciència, de la ignorància dels rutinaris de dintre, que ens distreuen de nostra labor.

AL VOL

S'acosten eleccions legislatives. Malgrat que d'una faigó indirecta, la lluita ja ha començat. *La Veu de Catalunya* i *El Poble Català* se les heuen, per a veure qui conquerirà més vots. Són senyals dels temps aqueixa llei de brega que *El Poble* i *La Veu* sostenen. Senyalen que la consciència del nostre poble està força descatalanitzada, com LA NACIÓ afirma següidament, i com ho comproven aqueixes oposicions que fan regionalistes i nacionalistes republicans per a obtenir el número 1 en la classificació catalanista que la consciència catalana ha de promulgar. El bò és, però, que, en aqueixes oposicions, el procediment no és pas el de demostrar, una major catalanitat; el procediment que s'usa és el de retreure els manaments que l'adversari ha fet a Catalunya, o sia el de provar la menor catalanitat de l'argüent, sense fer, quasi, cap mena d'esforç perquè resplendeixi, irrefragable, la pròpia intangible catalanitat. Ço que prova que sí hi han molts arguments per a fer entendre a Catalunya que, tant els nacionalistes republicans com els regionalistes, han comès a desdir manaments al nacionalisme veritable, de Catalunya. Els retrets que més es fan els uns als altres són els que es refereixen als amistançaments polítics que han contret, amb greússim perjudici de l'acció recatalanitzadora que tots plegats tenim el deure inel·ludible de realitzar, i que Catalunya té el dret d'exigir i fins de punir si no és complert; deure que Catalunya no exigeix per l'estat de desnacionalització en que es troba; però que, per no ésser complert, punirà, tot just recobri la consciència de l'ésser nacional, si no flagelant la vida dels culpables, perquè ja no seran acció vivent al nostre poble, blesmant en la història a tots els que, per atendre a conveniències, a interessos temporals, han deixat de banda el labor pel renaixement de Catalunya. S'ha de trobar bé que breguin per guanyar adeptes les modalitats polítiques catalanes que creuen sincerament que la pròpia ideologia és la que més ha de refermar, ampliar i empetar al món l'afirmació catalana; no s'ha de trobar bé, però, que la brega discuteixi punts d'obrir internacionals i, sobre tot, que es negui la veritat, la lleialtat, la fermesa de la ideologia que ha d'ésser a tots general, l'afirmació de Catalunya. Està clar que el voler passar, els que lluiten, per més catalanistes, i el retreure's mutuament els manaments a Catalunya, és una prova positiva de la necessitat absoluta de la ideologia catalanista com a acció normal única per a induir la consciència catalana a accions sociològiques i polítiques; més també demostra que es posterga la ideologia basal, i que se la posa al servei de la conveniència, produint una desviació tan gran en el renéixer del nostre poble i un afebliment tan intens en les energies renacionalitzadores, que allarga excessivament que la consciència catalana posseeixi integralment el domini que, en extensió i acció, naturalment, li pertany. Bregueu, lluiteu, regionalistes i nacionalistes republicans, per augmentar la vostra influència en la vida interior de Catalunya; però tingueu enteniment; no actueu de desnacionalitzadors, retreient-vos els manaments que heu comès amb la patria; i, sobre tot, no en cometeu cap altre, que així no us els podreu retreure. Sigueu ben catalans!...

La guerra, ara per ara, no s'acaba. Abans d'esclatar, si se'n parlava de la guerra europea, tothom profetitzava que seria curta; que seria cruel, espantosa, terrible, tant, que ni es podia

imaginar, més que seria curta. I es pensava que havia d'ésser curta perquè tothom es creia que no hi havien elements materials abastament per a sostenir-la, que la pertorbació econòmica universal que determinaria imposaria abreujar-la, i, sobre tot, que, als nostres temps, la consciència de la humanitat, ja abastament sensibilitzada, no podria resistir l'adoloriment i posaria terme, ben aviat, a la lluita interhumana, proclamant una sanció moral per tal que fos damnada i resultés una imprecació per als que l'havien provocat.

I no ha passat així. La guerra ha estat, i és, encara, cruel i afrosa; la humanitat n'està condolguida i esparverada, no tant com era de creure, però; més, no és curta, sinó llarga, llarguíssima, perquè el benifet econòmic que determina a una part de la humanitat pot més que el daltabaix de riquesa que en altra part de la humanitat ocasiona, i pot més, també, que el dolor espiritual, que l'angoixa de la vida que produeix als humans que posseeixen prou civilització, prou normalitat de la vida, per a sentir-se sensibles als patiments horribles dels homes i els pobles germans nostres en la humanitat.

Encare la vida és poc espiritualitzada; encare són discutides les violències, que mostren com l'home no ha trencat encare l'anella que el té fermat a l'escala animal, perquè la paraula no és prou per a la lliberació animal de l'home, i crear el super-home, que no existirà quan a la funció del parlar s'hi ajunti la determinació d'una vida que no sàpiga, que no puga, que no necessiti ésser violenta i que sigui encarnació, per tant, de ço que als nostres temps són pures idealitats: la justícia, l'equanimitat, la bondat, tot ço que és conseqüència lògica dels sentiments de germanor i de solidaritat humana.

En Jofre, un general català, un general democrata, qui és un símbol que encarna una idealitat, apar que és la causa primària de l'allargament de la guerra, perquè ha volgut evitar horrors i assegurar el triomf de les ideologies lliberadores. És clar que d'horrors només n'haurà evitat alguns i que haurà afavorit l'avenç de la humanitat; França haurà salvat el món, seguint les normes de la ideologia d'en Jofre, general català, general democrata, qui, en aquesta greússima crisi per la qual passa la humanitat, és el tipus representatiu de la part de la humanitat que ensenya les orientacions individuals i socials a seguir per tal que els homes es deslliurin de la condició d'animalitat que, ara per ara, els reté a l'escala zoològica.

Per dissort nostra, en Jofre, català, no representa la Catalunya d'ara. És un far, però.

MERCERIA = ALBERT BONET = CLARIS, 15
Adornaments per a vestits de senyora
GRANS NOVITATS = PREUS REDUÏTS

FULLES DE PROPAGANDA DE LA LLENGUA CATALANA

Contenint vint pensaments, en defensa de l'idioma, de Dant Alighiere, Manel Milà i Fontanals, Cervantes, Lluís Kossuth, F. Pi i Margall, Aribau, Angel Guimerà, Menéndez i Pelayo, Maragall, Herder, Josep Torras i Bages, Sèneca, Ferràn August Bèbel, Marià Aguiló, Lebnitz, Malebranche, Eça : : : de Queiroz i Prat de la Riba : : :

A BENEFICI DE LA

Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana

Cada fulla val deu cèntims

En vendà: A les oficines de l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana: Canuda, 14, principal.

GUAITA

Després d'unes setmanes d'ésser arreconada, per fi el dimarts en l'Ajuntament fou posada a discussió la proposició referent a la llengua catalana, i com era d'esperar, els regidors anomenats radicals (?) se manifestaren contra l'ús del nostre idioma.

No és d'estranyar. Quina estimació poden tenir a Catalunya i a tot el català, gent que's troben avui aquí per casualitat, per que hi tenen els seus mitjans de viure i si demà els manquessin desapareixerien vers altre país, sense que la seva estada entre nosaltres no'ls deixés més que un lleuger recort, pas un arrelat afecte? No ens passaria el mateix a nosaltres si ens trobàvem regidors de Màlaga, Soria o Guadalajara, per exemple? Quina afeció podriem sentir per aquelles poblacions, que no estiguessin absolutament lligades amb les nostres propies necessitats del viure? Per això no ens sorprenen les teories dels senyors Giner de los Rios i Rocha, car oposant-se a l'ús de l'idioma català defensen una pròpia conveniència, un ben comprensible egoisme.

El que ens ha de doldre, és la passivitat dels catalans, en la defensa del dret propi, la complicitat manifesta en uns, inconscient en altres, en aqueixa acció detentadora de l'ús del català. Tant és així, que'l regidor Bofill i Matas, en el seu discurs de defensa del català, aduï infinitat d'arguments que'ls trobem inútils, fora de lloc, puix no havem pas de convèncer als no catalans del nostre dret, sinó fer-lo prevaldre per d'arribar de tot, car és un dret innegable.

Veiem com els que aquí se troben i ens ho discuteixen, no hi troben altres raonaments que'l d'una conveniència política, que, segons ells, viuria en perill regoneixent l'ús oficial del català a Catalunya. Fôu, potser, respectant algun aspecte d'aqueixa conveniència política, que en Bofill i Matas feu un discurs ben mínso.

No és pas aduint el que els de fora Catalunya diguin de l'idioma català com enfortirem el nostre dret.

L'ús del català s'imposarà a Catalunya, malgrat tot i tothom, quan els catalans ens preocupem d'ésser ben homes, ben catalans, ben nosaltres mateixos, i no ens interressi tant saber el pensament dels qui ens amoixen quan ens necessiten i ens fuetegen com esclaus quan reclamem el dret indiscutible a la nostra vida col·lectiva.

RENAIXEMENT

El número d'avui conté el següent sumari:

L'eterna paradoxa, = Esguards, per Maig.
Edificis escolars, per F. Culi i Verdager.
La vaga dels paletes, per R. Giral i Casadesu.
El fonament de l'autoritat política, per H. Berthelmy.
Francis James, per Joan Arús, trad.
Els salaris i la guerra, per C. = Insistent, per F. Rosell.
Marti Gimeno, per V. = Notes de música, per H. S. = Noticiari, no inedit.

L'expansió de Catalunya

Buenos Aires

ENCARE no reposats de l'anada a Rosario, on consolidaren els prestigis adquirits darrerament a la capital federal argentina, els choristes de l'Orfeó Català, ja es preparen per a emprendre un nou camí triomfal: l'excursió a Montevideo.

Hi ha un entusiasme delirant per aquesta nova creuada d'art i de bellesa; tot són preparatius, puix s'apropa la partença.

Donaràn tres concerts d'abonament al teatre Urquiza, de la capital uruguaia, que, per les noves que arriben, són auguri de jornades triomfals. El poble uruguaia coneix ja el mèrit de l'Orfeó, augmentat, i de molt, des de l'anada anterior. La colònia catalana allí resident espera també amb delit poder fruir les cançons de la terra, llunyana...

Els lectors de LA NACIÓ seran enterats, per la crònica del corresponsal a Montevideo, el fervent company en catalanisme Enric de Mur, dels èxits que assoleixi l'Orfeó Català de Buenos Aires a la capital de l'Uruguai.

De retorn a la patria estimada s'embarcà, dies enrera, el notable poeta català i conseqüent nacionalista, en Faust Casals i Bové.

Després de llargues i feixugues anyades de lluita americana, amb el cor ple d'ideals, emperò, l'infadigable amic va a incorporar-se a l'estol de lluitadors que forgen, amb anhel lliberador, l'esperit nou de la patria. La seva separació de la Catalunya que aquí formem milers de catalans és molt sensible, però ens aconorta saber que en Casals posarà directament al servei de Catalunya totes les seves qualitats, que són moltes i estimables.

Ell, l'home de cor gran i abnegat, el poeta de les serenes estrofes, l'entusiasta patriota i amic exemplar, serà sempre recordat, a l'Argentina, per tots els que hem seguit d'aprop la seva actuació noble i sincera dins la col·lectivitat catalana per la qual ha esmerçat sacrificis i energies amb amor i desinterès admirables. En separar-nos de l'amic volgut, bo i desitjant-li un feliç viatge, li encomenàrem el tribut d'amor que nostres cors esperançats envien a la patria.

Amb la representació de *El cor del poble* de l'Iglesias, i *Terra baixa* d'en Guimerà, es despedí la companyia de teatre català que ha actuat durant tres setmanes en el Teatre Buenos Aires. Si haguéssim d'analitzar, artísticament, el curs de les obres posades en escena i llur interpretació, hauríem d'ésser rigorosament sever; ens limitarem, doncs, a senyalar els avantatges que indubtablement reportaria una bona i ben dirigida companyia dramàtica catalana que's proposés fer art i patria.

Si amb els innombrables esculls amb que ha topat aquest intent, la crisi econòmica actual, les rigorositats estivals de calors asfixiants, la mala direcció artística, la manca d'elements per a presentar, etc., etc., s'ha pogut mantenir durant tres setmanes sense perdues materials, què no faria un bon conjunt artístic en les temporades propícies per a assistir a espectacles teatrals?

Jo crec que fóra possible una incursió per l'Amèrica del Sur, per una companyia formada a Catalunya d'elements aptes i disposats. Hem tingut, en una sola temporada, tres companyies israelites actuant en diferents teatres de la gran metròpoli.

Una *tournee* per la capital i provincies, quan menys a l'Argentina, donaria bons resultats morals i materials.

En un d'aquests darrers diumenges, es celebraren, en el Casal Català, unes festes brillantíssimes amb motiu de fer entrega, el *Monte-pio de Montserrat*, d'una artística medalla a l'«Agrupació d'Art Escènic», i una llaçada amb els colors nacionals catalans a la senyera de l'Orfeó, ofrena del *Montepio* per la cooperació de les institucions dramàtica i choral, en un festival que aquells organitzaren últimament i celebrat en l'esplèndit Coliseo.

El president de l'entitat que ofería l'homenatge, el doctor Martí Dedéu, pronuncià un eloqüent discurs amarat tot ell de calor patriòtica però d'un patriotisme català i res més que català, que ja n'estem cansats de sentir perorar bo i passant la maroma vergonyant.

Tingué frases d'amor vehementíssimes per les entitats que com les homenajades, tan alt posen el sagrat nom de la patria i feu una crida a tots els catalans de Buenos Aires per a cooperar a l'obra de conjunt que's realitza, migradament, a força de sacrificis.

En Teodor Banús, president de l'«Agrupació d'Art Escènic», remercià, en nom d'aquesta, l'homenatge que's feia objecte, amb paraules sentides i patriòtiques.

L'entusiasta Joaquim Graells, en nom de l'Orfeó Català, pronuncià també paraules d'agraïment per la nova distinció que obtenia el meritíssim Orfeó, promentent portar-lo de triomf en triomf per a major gloria de Catalunya.

Seguidament el senyor Algueró, president de l'entitat mare, el «Casal Català», profundament commogut s'expressà d'una faïça notable posant de manifest la gratitud del Casal envers el *Monte-pio de Montserrat*, la benèfica institució de tan llarg i humanitari historial.

Per últim, l'inspirat poeta, l'Angel Boixader, llegí una vibrant poesia endreçada a la senyera que presidia l'acte, essent, com els anteriors, forlamente aplaudit.

I en l'entusiasme del moment patriòtic, les notes d'*Els Segadors* vibraren majestuosos i emotives escoltades, a peu dret, per la nombrosa concurrencia que omplia de gom a gom la sala d'actes.

Després se serví un lonx en honor dels representants de les entitats homenajades i homenajadora, brindant-se per Catalunya i per l'expansió dels nostres ideals.

De tot cor agraïm la deferencia tinguda amb *Renaixement* i LA NACIÓ per les actuacions especials de que fou objecte el seu representant.

H. NADAL I MALLOL

Buenos Aires, Janer 1916.

MIGRANYA

DOLORS NEURALGICS

FEBRES, Etc.

SE CUREN AMB

KALMINE

En venda: Centre Productes Farmacèutics del Dr. Andreu, J. Uriach i Cia., J. SEGALÀ

Al detall: En totes les farmàcies
CAPSES D'UN CATXET: 35 cènts.

De la cultura popular

SÓN moltes les entitats que, per lliurar-se del pagament d'imposts i arbitris, sobtadament es converteixen, només que de nom, però, de recreatives en obreres i culturals. Això, aquest canvi tan sobtat, moltes voltes ens fa gràcia i el somriure mofeta i maliciós s'apospenta en el nostre rostre. I és que, tot seguit de veure aquestes transformacions, ja ens imaginem l'amor a l'obrerisme i el conreu de la cultura popular en forma de taula de joc o qualsevol altre vici denigrant i embrutidor.

És una vergonya que, amb el pretext de crear una entitat cultural, es faci servir d'escambell tot ço que representen altíssimes preocupacions dels homes per tal d'assolir un estat de perfecció i enriquiment intel·lectual ben recomanable per als homes, i més que per a ningú, per a aquells que pertanyen als estaments humils de la societat.

Existeixen entitats de les nomenades expandidores de la cultura entre els obrers, la biblioteca de les quals consisteix, només, en un saló amb un armari, ple de llibres i de pols — i, moltes vegades, amb més pols que llibres —, col·locat en una reconada d'aquella sala, que a ningú li vénen tentacions de passar-hi la més petita estona. En canvi, altres sales existiràn en aquelles mateixes entitats que es veuràn plenes de gent, d'obers, que no sabran, potser, llegir massa correctament, però, en canvi, tindran la *sòrt* de sapiguer-se jugar, en una sola tarde, l'import dels jornals guanyats treballant desesperadament sis dies.

Cal que els treballadors — em referesc, no cal dir-ho, als que freqüenten aquests llocs de perversió i embrutiment socials — se'n apartin lluny, ben lluny.

La missió dels obrers, a la societat actual, és ben altra que la que realitzen aquelles entitats culturals (?) que, disfreçant-se amb robatge obrerista, porten a terme una acció intensament nociva per als obrers i per a la societat tota.

Encare que ja s'hagi divulgat i posat en pràctica, no per això vui deixar de dir que representa un bon sistema d'educació popular i de pràctics resultats, la creació de biblioteques, que s'han nomenat ambulants i que tendeixen a estimular als treballadors per tal que sentin vocació per la lectura i l'estudi.

Aquestes biblioteques, les entitats obreres haurien de fomentar-les, dedicant-hi tota mena d'activitats, puix si així fos i els obrers aimesin més una bona lectura, que és goig per a l'esperit, que no pas perdre el temps en rebaixaments de tota mena, no es notaria, entre la generalitat de l'element obrer, la decadència que ara s'observa, i es preocuparien més, tots els obrers, de fer via pel camí que mena a les justicières i reivindicadores aspiracions que han d'enderrocar la muralla que s'interposa entre el deplorable estat social d'avui i el que els homes bons, allà, al lluny, per al demà, obren.

A. BACHS I GABRIEL

Un acord lloable

AQUESTA vegada, hem de lloar una decisió de l'Ajuntament de Barcelona. L'acord recaigut en la passada sessió referent a l'ús, en la Casa de la Ciutat, de la llengua catalana, fa honor a la nostra idealitat i ve a subsanar l'error, que ha prevaletcut durant tants anys, pel qual la vida municipal barcelonina no podia exterioritzar-se ni manifestar-se en cap més llengua que la castellana.

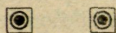
LA NACIÓ, en aquest moment, no vol fixar-se en les incidències polítiques que arràn de la presentació, per part dels regionalistes, de la proposició suara aprovada, hagin pogut sorgir, ni, tampoc, en els mòbils que hagin induït, a aquells, a fer-la.

LA NACIÓ, en fer constar el fet, proclama que els regidors regionalistes, igualment que els nacionalistes republicans, han complert, enc que massa tard—això sí—amb llur deure de catalans.

També el deuen haver complert, al seu entendre, aquells altres elements components també de l'Ajuntament barceloní que es pronunciaren contra l'esperit de la proposició de que parlem, perquè — segons digué el que fa de director d'aquells elements que apar tinguin per norma l'actuar eternament com a inadaptats — «en el Consistori només deuen tractar-se de qüestions econòmiques i no de les que són propies de l'Institut, de l'Acadèmia o de l'Ateneu».

En el Consistori de Barcelona, potser si que només haurien de tractar-s'hi qüestions econòmiques, però, també, en el Consistori de la nostra ciutat, és de justícia i és de dret que hi prevalgui la llengua que parlen la immensa majoria dels ciutadans que voten, formen i componen aquell Consistori.

Fóra ben ridícul —i ho ha estat fins ara— que Barcelona, fent gala d'un cosmopolitisme que, certament, l'honora, rebutgés, indiferentment, la pròpia llengua... Per això, ara, que s'ha esmenat l'error o, potser, millor dit, l'oblid llamentable dels barcelonins, volem fer constar que l'Ajuntament de la nostra ciutat ha realitzat, aquesta vegada, un acte que a ell ens fa dirigir per tal de manifestar-li les nostres lloances.

Festa catalana a París

EL «Centre Català», de París, celebrà, el passat diumenge, l'aniversari de la seva fundació. Consistí, la festa, en un banquet d'honor a França, que fou presidit per en Pere Balmaña, president del Centre. Hi assistí una concurrència nombrosíssima.

A l'hora del brindis parlaren, a més del President, el nostre amic Rodergas i Calmell, el qual es troba incidentalment a París, en representació de la Unió Catalanista.

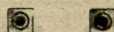
També feren ús de la paraula altres oradors, representants d'entitats artístiques i literàries.

Tots ells, feren grans elogis de França, considerant-la campió del dret, la justícia i la civilització, i afirmant la seva fe en la pròxima victòria dels al·liats.

El diputat francès, M. Brousse, brindà en llengua catalana, felicitant-se de què sigui català el general Jofre, qui ha barrat el pas als invasors alemanys, i aixecant la copa en honor dels ferits catalans, algú dels quals feia acte de presència en aquella festa.

Tots els discursos foren acollits amb entusiàstics aplaudiments.

La reunió acabà amb l'acord d'endregar a M. Briand un missatge «reiterant l'entusiasta i profunda simpatia de les regions de llengua catalana per la causa d'aquest admirable país i l'homenatge al representant suprem de la nació i al comandant en cap dels seus exercits».

Correu de Catalunya

Ripoll

LA protesta adreçada, pels catalanistes de Ripoll, a l'Antoni Maura, amb motiu de l'etzegallada que, com a president de la *Academia de la Lengua Española*, cometé, és una protesta que té més motiu de fer-se que no pas altres protestes, tan justificades com la nostra, que aquell senyor, a nosaltres, catalans, ens ha obligat a fer.

I és que els ripollencs ens recordem d'aquell senyor Maura que, acompanyant al cap de l'Estat espanyol, vingué a fer-nos una visita, anys endarrerats, i digué, als que li entregaren una salutació dels nois de les escoles, escrita en català, que se l'emportaria a Madrid per tal de conservar-la com a record preuadíssim i anar-se recordant de la llengua de nostra terra...

Ara es veu que ja no es recorda d'aquella visita, d'aquell viatge a Catalunya, i ha volgut ferir, en la intimitat més profunda, els sentiments dels catalans. Ho ha lograt? Dubtem. Cert que tot Catalunya ha protestat, cert que hi ha hagut qualque indignació entre els fills de la nostra terra, però, així i tot, l'acte d'en Maura ha estat considerat, en general, com una perversitat més de les mateixes amb que, tot sovint, els nostres adversaris ens obsequien.

La llengua d'un poble no hi ha poder ni força capaç d'anorrear-la. Podrà no usar-se en la vida pública, podrà privar d'exterioritzar-la, però no podrà privar, ningú, que el cervell pensi i el cor senti amb la mateixa llengua que, per voler de la naturalesa, els pobles es caracteritzen.

LLUIS PELLICER

S. CARBONELL I PUIG

COMISSIONS : : REPRESENTACIONS

: : ADMINISTRACIÓ DE FINQUES : :

CABLE : SUBUR - APARTAT DE CORREUS : 226

: : : SANTIAGO DE CUBA : : :

Els conflictes socials

SEMBLA que la unanimitat de parers que regnava entre els obrers barbers de les barriades de Sant Andreu, Santa Eulària i La Sagrera, ja ha sofert un contratemps que, si aquells obrers no hi van en compte, ocasionarà la perduda de la vaga i, per tant, haurà estat inútils els sacrificis fets fins ara. Hi ha hagut un cert nombre de vaguistes que han nomenat, darrerament, una comissió que ha d'anar a engroixir el Comitè de vaga que fins ara ha funcionat, per tal que, tots junts, vagin a parlar amb els patrons a fi de cercar la manera d'arranjar el conflicte que tantes setmanes fa que dura. Això no ha agradat a l'antic Comitè de vaga quals individus han presentat, tots ells, la demissió de llurs càrrecs, havent-se hagut de nomenar, per tant, una nova Comissió de vaga a la qual deuen recomanar-se que vagi en compte a acceptar, massa apressadament, una solució al conflicte que hi ha plantejat, puix, segons com sigui la solució que recaigui, pot ésser en perjudici dels obrers barbers, i, això, després del sacrifici i de l'energia fins ara demostrada, fóra ben sensible.

Els llantiars, llaners i llautoners segueixen en vaga en totes les cases que no han firmat, entre aquestes, dugues o tres de les més importants, les quals, però, no passarà molt temps sense haver cedit, degut a la ferma defensa que de la pròpia dignitat fan els obrers vaguistes.

Al Sindicat dels esmentats oficis, tingué lloc, un dia d'aquesta setmana, el repartiment de queviures entre els vaguistes, donant-los facilitats per a l'objecte expressat varies cooperatives, les quals els han concedit un crèdit de deu-mil pesetes mentre duri la vaga.

Darrerament, han firmat unes vint cases més, i això fa esperar un proper triomf definitiu, havent-hi gran entusiasme entre els vaguistes.

Com a detall curiós, el qual posa de manifest l'actitut repressiva de l'autoritat, direm que en el transcurs de la vaga han estat detinguts a la ratlla de cinquanta obrers, havent-n'hi d'empresonats, encare, quatre, pel fet de demanar unes millores en el treball i en els sous per tal de poder seguir vivint.

Dilluns tornaren al treball els constructors mecànics, havent assolit uns augments que oscil·len entre un 25 i un 40 per 100.

Els mecànics, amb un gest que els fa honor, no acceptaren un augment del 8 per 100 que els proposaren els burgesos, essent conseqüència de tal sarcasme el fet de que, al tornar, dilluns, els obrers, al treball, fossin moltes les places que no quedaren cobertes, les quals estaven ocupades, abans de la vaga, per operaris que, ara, han emigrat.

S'ha solucionat, en sentit satisfactori, la vaga que sostenien els paletes i manobres de Torelló, havent triomfat totalment, en les demandes fetes, els primers, que han conseguit l'augment de dos rals, tal com demanaven. Els manobres no foren tan sortosos, havent lograt, només, un ral dels dos que demanaven també.

A Mataró, sembla que, mitjançant un determinat augment que els patrons fan en els jornals dels obrers metal·lúrgics, ha quedat solucionada la vaga plantejada.

El dimarts passat celebraren reunió els embaixadors, acordant persistir en la vaga i abandonar

el treball en les cases que ja han firmat i que, per tant, s'hi treballava, per, així, ajudar a llurs companys, si els burgesos que manquen firmar no deposen llur actitud. En el curs de la sessió hagué gran entusiasme, com també una unitat de criteri general.

Aguests vaguistes, com tot els altres, també han tingut els seus corresponents companys empresonats, dels quals ne queden dos, encare, a la masmorra.

— Dels flequers, ne resten, també, encare, d'empresonats, malgrat la paraula donada de tornar-los la llibertat, a tots, al finir el conflicte.

Fins quan han de durar aquests procediments tan poc humans, senyor Governador Civil?

— La vaga dels paletes segueix igual que en les primeres setmanes, quan s'inicià el conflicte.

Darrerament, es reuniren, per separat, les societats que integren la Federació, acordant, tots els associats, prosseguir la vaga amb més fermesa que mai, fent cas omís d'unes concessions (1) que fan els patrons, sempre i quan els obrers es conformin a treballar una hora més del que ho feien abans de la vaga.

El Governador Civil de Barcelona, que sembla que s'hagi proposat exasperar als obrers, als quals deu creure's que ha de tenir d'una manera absoluta sota la seva autoritat, ha clausurat la Federació d'aquest ram, aixecant aquesta decisió governativa fortes censures dels obrers perjudicats i dels d'altres oficis. També ha clausurat, segons a darrera hora ens enterem, totes les societats de paletes de Barcelona.

Sembla que hi ha l'intent, entre els obrers, de demanar la demissió de l'esmentada autoritat, empenhent-se, per tal de conseguir-ho, una acció de conjunt.

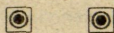
— Abans de finir aquestes ratlles, volem parlar dels incidents ocorreguts, a la Rambla, el passat dimecres, amb motiu d'una manifestació de vaguistes paletes que s'improvisà per a fer plegar els treballs que en alguna obra es realitzaven, la qual acabà amb una col·lisió entre els manifestants i la policia. Se dispararen trets que ocasionaren algun ferit i es feren varies detencions, essent, tot plegat, molt de dolor. Entenem nosaltres que és de necessari hi hagi una mica de compte, per part dels obrers, en llançar-se a actes de violència que no poden tenir cap eficàcia, perquè es lluita, avui, amb la major força posada al servei d'autoritats i burgesos. Nosaltres creiem que, persistint fermament, com fins ara, i buscant l'apoi i l'ajuda de l'opinió obrera, aquest conflicte dels paletes, per força, ha d'acabar amb la victòria dels vaguistes. Així, doncs, no vulguin fer, els obrers, el joc de l'autoritat, entregant-se a actuacions de revolta, com la que al·ludim. La primera autoritat governativa civil de Barcelona ha pecat de parcial en tot el desenrotlle dels conflictes suara plantejats, valguent-li, aquesta actitud, l'ésser objecte de les generals reprovacions de la classe obrera. A la violència dels vaguistes, l'autoritat governativa hi respondrà amb la repressió violenta que portarà a cap la força pública, essent, això, un pretexte — masses vegades hem hagut de veure-ho — per a acabar, perdent-la els obrers, la vaga que sostenen. Així, doncs, ens agradaria veure rebutjades les sistemàtiques actuacions violentes i conresada, ara i sempre, una ferma i serena acció de fortitut, de solidaritat, que, per sí sola, manifestés la consciència dels obrers en lluita. En el cas concret d'ara, ens plauria moltíssim veure com, en triomfar els vaguistes, queda el Governador Civil de Barcelona — qui tantes repressions, per estemordir els obrers, ha posat en pràctica — en una posició ridícula. I, per a fer-li quedar, en aquesta posició, i assolir el triomf, els obrers, ne tenen prou adoptant, d'una faicó total i absoluta, el creuament de braços.

Unió Catalanista

Secció oficial

PER acord de la Comissió permanent de Propaganda, de la Unió Catalanista, es convoca per a demà, diumenge, a les deu en punt del matí, als presidents de les entitats adherides, per a discutir els extrems que en la reunió del dia 21 del corrent se senyalaren per tal que siguessin informats per les Juntes directives de dites entitats.

Es prega als inscrits a les fulles «Llegiu», que no hagin recollit les corresponents al mes de Febrer, que passin a cercar-les, a l'objecte de facilitar l'administració de les mateixes:

NOVES

EL «Comitè Executiu del monument a en Monturiol» ha obert un concurs per a la erecció — a Figueres — d'un monument en honor del preclar inventor català.

El mentat «Comitè Executiu» ha nomenat el següent jurat qualificador: Miquel Utrillo, Romà Jori, R. Giral i Casadesús, S. Escapa i Amorós, Carles Costa, Josep Pichot, i Josep Puig i Pujadas.

A tots aquells que'ls sigui d'interès obtenir detalls d'aquest Concurs, poden dirigir-se al Comitè esmentat el qual els hi facilitarà.

El president de la Comissió Executiva de la Diada de la Llengua Catalana de Mataró, que és també president de l'Agrupació Foment de la Sardana, de la mateixa ciutat, ha rebut un ofici del director interí de l'Escola d'Arts i Oficis notificant-li, en compliment d'altre ofici de l'Alcaldia, que des del dia 19 del corrent mes, funciona, en la mentada Escola, una classe d'Ensenyança de Llengua Catalana.

La Junta de Govern de l'Orfeó Barcelonès ha quedat constituïda de la següent manera: President honorari, J. Ruiz i Casamitjana; President, Joan Vergés; Vice-president, Antoni Campaña; Tresorer, Francesc Torelló; Comptador, Jaume March; Secretari, Jacinte Lladó; Vice-secretari i Bibliotecari, Josep Castillón; Arxiver primer, Pere Poll; Arxiver segon, Joan Leonor; Arxiver tercer, Lluís Givert; Vocals, Jaume Malet i Carles M. rondo.

En la darrera reunió general celebrada pel Casal Catalanista del Districte X, després d'haver-se aprovat l'acta de la Junta general anteriorment celebrada, va procedir-se a la renovació del Consell Directiu, el qual ha quedat constituït tal com segueix: President, Ramón Soler; Vice-president, Pere Camps; Secretari, Josep Marfull; Vice-secretari, Candi Ruiz; Tresorer, Marcell Balcells; Vocal primer, Pere Casademont; Vocal segon, Salvador Farrés.

L'Associació Catalanista, de Valls, té anunciat un Concurs Català de Fotografia que se celebrarà el dia 24 del proper Juny i per al qual es compta amb l'ofertament de premis importants. Les bases seran fetes públiques aviat, podent avançar, avui, que solament podran enviar treballs

a dit Concurs els aficionats fills o residents en terres de parla catalana, o sigui: Illes Balears, Rosselló, València i Catalunya.

Demà, diumenge, a les quatre de la tarde, el Secretari de Propaganda de la Unió Catalanista, donarà una conferencia pública en el Casal Nacionalista Sagrerenc (Sagrera, 155) versant sobre el tema: «De nacionalisme català, socialisme i cooperativisme».

El Consell Directiu de l'«Associació Artística d'Escultors Decoradors de Barcelona», després de la reunió general celebrada el dia 13 del corrent, ha quedat constituït així: President, Joan de D. Moliné; Secretari, Miquel Miravent; Caixer, Jaume Pou; Comptador, Pere Hernández; Bibliotecari, Joan Mensa; Conservador, Jaume Cano.

La Secció Social la formen: President, Manel Subirats; Secretari, Francesc López; Caixer, Romà Caballero; Vocals, Serafi Izquierdo i Domènec Trilla. Componen la Secció de Propaganda Artística: President, Joan Campdelacreu; Secretari, Josep Coll; Caixer, Josep Casals; Vocals, Josep Arpa i Salvador Valls.

L'Agrupament Sardanistic «Dancem» del Casal Nacionalista Martinenc, celebrarà demà, diumenge, a les onze del matí, en el seu camp d'barjos — en cas de mal temps a dins els salons del Casal — una audició de sardanes a càrrec de la cobla «La Principal d'Arbucies» (Girona).

El passat dimarts deixà d'existir el Dr. Miquel Fargas i Roca. El seu nom, per gaudir de grans prestígis, era conegudíssim dins el món mèdic. Deixa escrites gran nombre d'obres de caràcter científic.

Com a polític, militava, des de molts anys, en el moviment reivindicador de Catalunya, estant afiliat a les rengleres del regionalisme en representació de qual agrupament era, en l'actualitat, senador per Barcelona. La seva mort ha estat molt sentida.

Hem rebut el primer número de *El Gironí*, setmanari regionalista, que ha vist la llum a Girona. Gustosament, hi establím el canvi.

L'Orfeó Gracienc donarà avui, dissabte, a dos quarts de deu de la vetlla, un àpet en honor del que fou el seu president, durant els anys 1914-1915, l'extint d'Alcalde del Districte VIII, en Martí Matons Bofill.

El notable concertista, Ezequiel Martín, donarà, demà, diumenge, a tres quarts de deu de la vetlla, en l'hostatge de l'Orfeó Gracienc i en obsequi dels cantaires i socis del mateix, un recital a piano, executant obres de: Haendel, Mozart, Schubert, Schumann, Weber, Lizt, Rubinstein, Vidiella, Alió-Martín i Martí Cristí.

• • LA NACIÓ • •

EDICIÓ DEL COMITÉ DE PREMSA
DE LA UNIÓN CATALANISTA

ABONAMENT

1 pesseta trimestre i Membrada General 50 pessetes

COMBINACIÓ AMB RENAISSANCE

2'50 pessetes trimestre :: Estranger: 4 pessetes

Imp. Josep Sabadell i C.^a, S. en C. — Mallorca, 257 bis